

Njuine

G. Milat Šimon, profesor
m. Sobota

Zvezna ul. Marijin List s Kalend. Srca Ježušovoga

XVII. št. 39.

G. Šaković — mrtev.

V pondelek je prišeo brzjav, ki je naznano žalostno novico, da je na Dolnjem Siniki v m. plebanoš J. Šakovič, naš dober znanec i prijateo. Že tedne smo čakali na to žalostno vest, zdaj kda smo jo pa dobili, nas je potrla. On je rešeni neznesnoga trpljenja, nam pa je žmetno, da smo ga zgubili. Bio je sin naše krajine. Za njo je živo, za njo delao s pisnjom i živov rečjov. Ne je pozabo na nas tudi po tom, kda je odišeo na Vogrsko. Pokopani je bio v sredo. Več bomo pisali v priestnoj številki, zdaj pa že lemo njegovo dusi večni mir, žalostnoj materi, bratji i drugimi rodi pa tolažbo od nebeskoga Oča.

Nad 2 miljona brezposelnih v Angliji.

Delavsko pitanje v Angliji postaja od dneva do dneva bolje kritično. Broj brezposelnih narašča. Od 1. do 8. septembra je naraseo za 79 jezer. Brez dela je 2 miljona 130.000 delavcov.

Krao darūva zvon.

Premenoč nedelo so v Bosanskoj Dubici blagoslavlali zvone za katoličansko cerkev. Velki zvon je darūva Njeg. Vel. krao. Ta velikodušnost je zbušila med verniki veliko navdušenje.

Spomenik krali Petri.

V Siski na Hrvatskom so premenoč nedelo slovesno odkrili spomenik krala Petra I. Velikoga Osloboditela. Pri odkritiji je bilo vnogo naroda, šteri je z velikim navdušenjem izražao lübezen do vladara i domovine.

Glasilo Slovenske krajine

Uprava: Črensovci. Pošt. ček. pol. št. 11.806.

Uredništvo: M. Sobota
Telefon št. 28.

Izhaja vsako nedelo.

CENA: na skupni naslov 25, na posameznega pa 30 Din. V drugih evropskih državah 75 Din. V Ameriki, Avstraliji z Marijinom listom vred 4 dolare.

Cena oglasov: cm² 75 par, med tekstom 1:50 Din., v "Postanom" 3 Din. Naznanim i malim oglasom do 30 reči 5 Din. Više od vsake reči 1 Dinar. Pri večkratnoj objavi popust od 5%—25%. Takso plača uprava, poštino oglasitev. Oglasi se plačajo taki, če ne posebne pogodbe. Oglase sprejema samo Prekmurska tiskarna.

Rokopisi se ne vračajo.

Rda i kak se reši agrarno pitanje po zakoni?

10 let so se pogajale velesile kakšo odškodnino bi njim plačala Nemčija za škode, šteri je njihovim državam v boji napravila. Ta pogajanja so se končala lani v Hagi na Nizozemskem. Naša država po toj pogodbi tudi vno ge miljone dobi letno od Nemčije. Te miljoni pa večinoma ido v Ameriko, da tam plačajo naše vojne duge. Poleg Nemčije pa nam je dužna škode povrnoti tudi Madjarska i Bolgarija. V glavnem se je naša država tudi s tem dvema državama pogodila v Hagi. Podrobne pogodbe je pa podpisala letos 28. aprila v Parizi.

Ar Madjarska more letno plačati 13 i pol miljona zlatih koron odškodnine velesilam, i ar zemla njenih državljanov v Romuniji, Čehoslovaškoj i Jugoslaviji je vredna 219 i pol miljona zlatih koron, naj se oboje stranska bremena z lehkotov nosijo se je ustanovo Agrarni fond ali kratko povedano A fond. Odsemao več nede nišče mogo, šterekoli države tožiti zavolo agrara i od niedne države se ne more zahtevati odškodnina za agrarno zemlo, nego jedino od toga Agrarnoga fonda A-fonda. Države so se obvezale, da bodo v te fond plačuale, te fond pa potem izplača dužnike. Jugoslavija se je pa zavezala s tov mednarodnov pogodbom, da bo do 20. julija leta 1931 razglasila dokončani agrarni zakon i ga bo izvedla najkasnej 31. decembra 1933. To teliko pomeni, da do toga termina more revžija minoti i more biti vsa agrarna zemla razmerjena.

Po haškoj i pariškoj pogodbi morejo plačuvati v Agrarni fond sledeče države. 1. Od prvoga julija letosnjega leta do konca 1934. leta Madjarska na račun odškodnine: Belgiji, Velkoj Britaniji, Franciji, Italiji, Japonskoj i Portugalskoj 13 i pol milijone zlatih koron. (En milijon zlatih koron je 11 milijon Dinarov.) 2. Od 1934. do 1936. leta 61 milijonov zlatih koron plača še Madjarska. 3. Od 1. julija tekočega leta do konca 1936.

se plača cela bolgarska vojna odškodnina v te agrarni fond. 4. Od 1931. leta do 1966 plačajo Vel. Britanija, Francija i Italija letno od 800.000 do blizu 3 miljone zlatih koron letno. 5. Ceno agrarne zemle, šteri je določena po agrarnih zakonaj Čehoslovaške, Romunije i Jugoslavije. Ta cena se tiče tiste agrarne zemle, šteri majo madjarski državljan v teh treh državah. Vsaka država ma določene posebne cene. Naša država Jugoslavija more plačuvati v agrarni fond.

a) od 1. januara leta 1944. letno eden miljon zlatih koron, to je okoli 11 milijon Din. b) od 1. januara 1967. leta pa letno miljon 672 jezero 672 zlatih koron, to je okoli 18 milijonov Din. Madjarski podaniki majo pri nas okoli 150 jezer plügov agrarne zemle razdeljene, za štero plača naša država v 37 letaj brez interesa 557 milijon Din. v Agrarni fond. **Na eden veliki plüg pride 3700 Dinarov.**

Po toj pogodbi nastanejo troja pitanja, na šteri moremo dati odgovor. 1. Šteri je tista zemla, od šteri dobitjo madjarski podaniki na fond od plüga 3700 Din. Ta zemla je v Bački, Banati, Baranji i Sremi povečini. To je v tistih krajih, gde se zemla trži celo za 20 jezer Din. plüg, ar je najbolša zemla v celoj našoj državi. Če v teh krajih dobitjo agrarni interesi to najbolšo zemlo za 5 ali 6 jezer Din., so jo dobili skoro brezplačno, so dali za njo komaj štrtinu vrednosti. To pa teliko pomeni, ka v tistih krajih, gde je slabejša zemla, de se računa plüg ne 3700 Din., nego od 1300—2300 Din. menje pri plügi.

Drugo pitanje, šteri tudi nastane, je: Je v Slovenskoj Krajini zemla madjarskih podanikov? Nega je. Lendavsko veleposestvo je že davno prevzela banka za parcelacije, sokočko je kupio g. Benko, oba lastnika sta našiva državnata; beltinsko veleposestvo je pa last naše podanice grofice Marije Zichy. Veleposestnik v Rakičani pa tudi ne madjarski poda-

nik. Cena agrarne zemle, kak smo više pisali se zato niti ne tiče našega kraja. Tü sme zakon določiti ceno, nišišo tüdi, kak više povedano.

Tretje pitanje, štero tü nastane, je: Kakšo ceno bo določil zakon za agrarno zemlo, šterga je vzeta veleposestnikom, našim državljanom? Ar smo pred zakonom vsi ednaki, more biti cena agrarne zemle tüdi ednaka. *Najbolša zemla zato ne more biti drakša od 3700 Din.* Lehko pa zakon zniža ceno zavolo toga, ka so vnoga veleposestva dosta vekše cene dobila, kak bo naša država plačivala v agrarni fond za zemlo madjarskih podanikov i zato lehko vsem interesentom jo zniža, majo zemlo madjarskih podanikov ali naših podanikov najbolšo pod 3700 Din. Najzadnji načrt agrarnega zakona, šterga je izdelao bivši minister dr. Frangeš, je za najbolšo zemlo v državi, kakše pri nas sploh nega, določa na 3500 Din. Te načrt se za naš kraj ne poslabša, nego ešče zbolša, ka pač celi novi agrarni zakon, ar je prinas zemla dosta sla bejša kak v Bački i Banati.

Zdaj, gda agrarni interesentje znajo, da je zakon pred dverami, naj nikaj drugo ne delajo, kak ga mirno počakajo. Če de država 37 let odplačivala agrarno zemlo, jo majo priliko tüdi oni na male rate i v dužih letaj plačuvati, če zakon počakajo. Kotrige agrarne zaduge si pa vse to pogučijo dnes teden na občnom žbori v Črensovcih. Mi, ki čakamo agrarni zakon, z veseljom gledamo na njega te, kda država plača za plüg Sremske, Banatske i Bačkanske zemle 3700 Din.

Kalendar.

september (30 dni) 40. teden.

dnevi	Rim. kat.	Evang.
m. tedna		
29 pond.	Mihail	○
30 tork	Hieronim	Hieronim
oktober (31)		
1 sreda	Remigij	Remigij
2 četrtek	Aug. varv.	Leodekar
3 petek	Kandid	Kandid
4 sobota	Francišek	Franc
5 nedela	Placid	Fides

Senje: 29. sept. Sv. Rok pri Čakovci, Gor. Lendava, Veržej, 30. sept. Štrigova, Kotoriba. 4. okt. Turnišče, 5. okt. Hodoš.

Vreme: Vekši tao megleno. Nestanovitno.

Ka novoga v Belgradu?

Važen zakon. Njeg. Vel. kraljev na predlog dr. Korošča, ministra za šume i rüde podpisao zakon, od brezinterešnega posojila v gradbenem materijali dobrovoljem, nasejencem i optantom za zidanje hiš.

Obisk orleanskoga princa. V ponedeljek je prišeo v Belgrad iz Bubrešta orleanski princ. Sprijao ga je komandant mesta, general Tomić.

Zakon od banovinskih financ. V finančnem ministerstvu se dela na to, da se to leto dogotovi zakon od banovinskih financ. Zakon se predloži v pregled vsem ministerstvom.

Svetovna politika.

Križa v austrijskoj vladni. Med vojnimi i trgovinskim ministrom je

Zrakoplov zgoro.

Pri Velkoj Gorici je zleto na zemlo zrakoplov „Kralevič Komislav“. Taki je začno goreti i je popunoma zgoro. Zrakoplovca, ki sta bila v njem, sta mrtviva.

Murska Sobota

Licitacija v gradi. Preminoči četrtek se je v Szaparyjovom gradi znova začnola licitacija. Vršila de se, dokeč se vsi predmeti ne odajo. Odanih je že vnogo dragocenih stvari. Nešterne predmete sta kupila banska uprava i muzej v Ljubljani.

Inšpekcija. Od preminoče sobote naprej se je mudio pri nas g. dr. Lončar, prosvetni šef iz Ljubljane. Prišeo je po uradnih opravkaj. Obiskao je gimnazijo i lüdsko šolo.

Martinišče. Zavolo ukinitev treh viših razredov na gimnaziji, je v zavodi nekajko menje dijakov, kak lani. Zdaj jih je najme 42, lani pa jih je bilo 50.

Cirkus. Komaj nas je zapušto cirkus Titanik, nas je obiskao drugi cirkus – Olimpia. Zabavao nas je več dni.

Trahomski ambulatorij. Voda trahomskoga ambulatorija, g. dr. Pečan se je vrno z orožnih vaj i se je redno vračenje znova začnolo.

Kalendar Srca Ježušovoga za leto 1931. se dobi v Prekmurskoj tiskarni. Košta 10 Din.

Slovenska krajina.

Prosimo mir!

Neki gospod vučitev iz Italije, ki je k nam pribeljao, zmirom pov-

prišlo do prepira, šteroga posledica je da je trgovinski minister odstopo.

Razprave od menšine. V Ženevi se že več dni vršijo razgovori od menšine v evropskih državaj. Govor je tüdi naš zvünašnji minister dr. Marinkovič, ki je zahteval, da se mora dužnost nasproti menšinam razširiti na vse države.

Nemiri v Rusiji. Kak poročajo listi, je stanje v Rusiji od dneva do dneva bolje nevzdržno. Narod je nezadovolen i se punta. Vnogo trpi posebno kmečki narod, ar oblast po sili rekvirera gospodarske pridelke.

Kak je na Vogrskom? Znano je, da vlada na Vogrskom velka gospodarska kriza. Poleg toga pa je tüdi politična znemirjenost velka. Legitimisti ščejo meti Otona za kralja. Romunija proti tom protestira. Poroča se, da bodo 20. oktobra velki politični nemiri.

darja, da v Slovenskoj Krajini nega zavednih ljudi, da so tü sami Madjaroni, da smo nekulturni itd. Ar 6. septembra ne vsaka hiša izobesila jugoslovanske zastave, se strašno čemri. Mi tomi gospodi zaednok – ne da bi njegovo ime imenuvali – pospetnemo to le: Gospod vučitev, či se vam ne vidi te naš kraj, idite z njega i si iščite indri krüh. To je prvo. Drugo je pa: dobro si zapomnite, ka se more vsikdar istina gučati. Naš narod je izobeso zastave s tem, ka jih je izobeso po šolaj. Sole je on zidao, on gordržao s svojimi teško zaslüženimi krajcari; zastavo je tüdi on kupo i to je telko kak da bi vsaka hiša izobesila zastavo. Ste vidi bar krajcar k toj zastavi!? Ste vi svojo izobesili? So tisti v Beogradu i po drugih krajinaj naše domovine, ki je neso izobesili tüdi Madjaroni? Zato pa nemate juša gučati. Če ne henjajo tej špoti, vas v javnosti naznanimo tüdi šolskoj oblasti kak puntara mirü.

(Dopis prišeo iz vesnice, ki je bila i je edna najbole zavednih. Več bomo pisali od stvari v prištnoj številki. O. ur.)

*

Zaključna pobožnost 25 letnice Marijinoga Lista se bo vršila zadnjo nedelo oktobra. Cerkvena oblast je že dala svoje dovoljenje. Bodo velikanska procesija z Najsvetejšim i druge lepe pobožnosti. Celi spored pravočasno naznanimo.

Kalendarje Srca Ježušovoga se dobijo pri upravi v Črensovcih i v Prekmurskoj tiskarni v Soboti. Cena 10 Din. s poštinov vred v tüzemstvi. Prosimo naše širitele, naj

naberejo od tistih naročnikov, ki majo za 10 Din. Marijin List 2 Din. poštine za kalendar, ka njim ga te kem hitrej pošlemo. Vsaki dobi ček za te peneze. Širitelje sami ne plačajo te poštine.

Kama pošlemo prve kalendare? Prve kalendare letos pošlemo v Ameriko, Francijo i Nemčijo za tiste naročnike, ki so plačali naročnino.

Pozdrav pošiljajo svojim domaćim, tišinskoj fari, tiskarni i borzi dela, vredništvu i upravi Novin kak celoj Slovenskoj krajini: Horvat Ludovik iz Breyethofa, Nemec Anton i Grah Janoš iz Palbersdorfa.

Zgubljeni pak. Dne 15. sept. ob 6. vuri zajtra se je pelao po železnici iz Lendave proti Ormoži siromaški dijak i njemi je na poti premeno pak v vrednosti do 1000 Din. Če je što dobo te pak, naj bo tak dober i ga da nazaj siromaškoj materi Cug Bari, Velka Polana.

Zastopstvo Transoceanika, glavne italijanske linije je v D. Lendavi na glavnoj vulici.

22

Bogojina. Letošnja zidarska sezona ide k svojemu koncu. Med novozidanimi hišami zbija posebno pozornost na štok zidana hiša Casarove družine šter se je te dneve v njo preselila. Blagoslovitev je bila tiha, a prisrčna. Opravo jo je domači g. kapelan. Držini, šter nam je dala smleno sestro, šolsko sestro kandidatinjo, ednoga vučitelja, ednoga abiturienta i zadružnega delavca, želimo, da bi se v novoj hiši dobro počutila. — Zdaj mamo že tri hiše na štoke ka pa ne znamenje bogastva nego so zidane s potrebe ar so prevoski grünti.

Gorice jako lepo kažejo i bratva se nam obeče jako dobra, zato bomo zorili grozdje po mogočnosti kak naj duže. — Po opraviti jesenskoga dela napravimo velki kanal na travnikaj skoz črete i salavo groko kje nam voda na senožetaj dela velko škodo. Priporočivo bi bilo, da bi si naši kmet strokovnjaki ogledali te del travnika i podali svoje strok. mišlenje — Cerkev dobiva strop. Keramični izdelki domačega maistra njemi dela jo sijaj.

Prosvetno držtvo v Črensovcih je melo dne 21. IX. 1930. v dvorani „Našega Doma“ svoj redni občni zbor. Najprle je Daniel Halas, bogoslovec, spregovoril nekaj navdušenih reči za držtveno delovanje. Nato je sledio ostali dnevni red z volitvami. Izvoljeni so bili sledeči: Cigan Jožef, cestni nadzornik v Črensovcih, predsednik, Lutar Štefan, šol. upravitelj v Črensovcih podpredsednik i pevovodja, Čurič Vinko, Črensovci tajnik, Horvat Anton Žički blagajnik, Vuk Ivan blagajnikov namestnik v Črensovcih, Šušteršič Minka, učiteljica v Črensovcih knjižničarka, Kocet Albina Črensovci druga knjižničarka, Tivadar Janko učitelj v Črensovcih gospodar i vodja dramatičnega krožka, Žerdin Martin Žički preglednik I. Šeb-

janič Jožef, Čr. preglednik II. Kovač Jožef, Čr. preglednik III. V razsodišče so bili izvoljeni sledeči: Klekl Jožef, vp. župnik v Črensovcih, Zver Stefan Žički, Čurič Aga Črensovci.

Živinska razstava v Puconcih. Rodovniški odsek za gojo simodolske živine v Puconcih, ki se je kak prvi nastavo v srezi M. Sobota, pokaže uspeh svojega petčetrt letnega delovanja t. m. 28-ga, toje na Mihalovo, z začetkom, točno ob 10 vuri, na sejnišči v Puconcih, z razstavov. Ta razstava je prva svoje vrste v Slovenskoj krajini, zato se vabi vsaki, ki se za napredok živinoreje zanima.

„INKA“ dišeča vinovica odstrani zagotovo i hitro vse bolečine reumatizma, zobobola, glavobola. Pri smicanji, prehladi, bolečinaj želodca pomaga „INKA“. Eden glažek z točnim navodilom košta 12 Din. Dobi se apoteki pri SVETOJ TROJICI v DOLNJOJ LENDAVI.

Ogen v Topolovcih. Kmeti Vogrinčič Mihali, po domače Törković iz Topolovec, se je vužgala 22. t. m. opoldne hiša i gospodarsko poslopje. Vse: hiša, štala i škegen je bilo cimprano i s slamov pokrito, zato so gasilci drügoga skoro več ne mogli napraviti, kak so odvrnoli cegen od drügih hiš poleg i se gasili že dojšpadnjena bronja. Zgorela je streha i celi ruš nad hišov i nad štalov, do teo je zgoro škegen s kolami, z dvema branama, bintom i slamorenčicov vred. Pred par dnevi so kukorci trčali i lüpali i to se je vse osmordilo. Zgorelo je seno, otava, nekaj slame. Zavarovalnina znese 15 000 Din, liki ka je to proti celoj škodi! Kak se je zgodilo? Vsi so razdišli nekan, le gospodar je paso v ogradi krave. Bio je kre prednje hiže. Nikak zakriči: Gori! G. Vogrinčič se nemre znajti, ka, ali pri njem, ali ge. Naenon zagledne, da se s parme kadi. I zatem je siromak samo vido, kak se je plamen zdigno nad streho, se je raztegnzo po škegnji i proti hiši i v nekaj minutaj je ležao pred njim kūp smrdlivoga pepela. Prišli so vrli gasilci z Goričkoga i sosednjih vesnic, pripelali so se ešče iz Radkersburga. Da omenimo gasilce, ki so prišli z brizgalnami: Topolovci-Domajinci, G. Črnči, Strukovci, Vadarci, Beznovci, Skakovci, Zenkovci, Cankova, Krašči, Ropoča, Pertoča, Radkersburg. Žalostno je bilo videti pogorišče, ešče bolje žalostno obraze verta, vertinje, treh sinov, od šterih je bio eden ravno na poti v Soboto, drugi je kopo kamenje i se vrno domov, kda so že lüdje domo šli, najmlajši je pa bio v šoli. Vsi so jokali, oča so pa žalostno pravili: Dužni smo, dosta smo dužni, gnes smo zgubili dom, zdaj moremo koudivati. Vogrinčičovi so čakali ravno te dni domo enoga sina, šteri je pri Salezijancaj v Turini. Toda bridka žalost i groza obideta sina,

kda de vido čarno pogorišče i skuznate oči svojih dragih. Či pridejo kda do nas i naših hiš tej nesrečni pogorelci, ne zavržimo jih, nego potolažimo jih, z lepov rečov i z darom, kak što premore! Povrne nam Bog!

ZA NEDELO.

Po risalaj šestnajsta.

Evang. sv. Lukáča vu 14. tāli.

Vu onom vremeni, kda bi notri šo Ježuš vu hižo nekoga farizeušov poglavnika v soboto jest krüh; oni so pazili na njega. I ovo neki človek vu vudenom betegi bodoči bio je pred njim. I odgovoréči Ježuš pravo je vu právdi vučenim i farizeušom govoréči: jeli je slobodno v soboto vráčiti? Oni so pa mučali. On ga je pa prijao, zvráčo ga je i odpusto. I odgovoréči je njim pravo: šteroga med vami somar, ali jünec v-stüdenec spádne; i ne potegne ga vö taki dén sobotni? i ne so mogli na eta odgovoriti njemi. Pravo je pa i tim pozvánim príliko, vidévši, kakda bi si prednja mesta zbirali, govoréči njim: gda boš pozváni na gostüvanje, ne sedi, si na prednje mesto: da morebiti je prestimaneši od tebē pozváni od njega i pridoči on, ki je tebē i inega pozvao, povej tebi: daj etomi mesto i teda začneš z sramotom zádnje mesto držati. Nego kda boš pozváni, idi i sedi si na zádnje mesto; naj, gda pride, ki te je pozvao, povej tebi: prijáteo, idi više gori. Teda bode tebi dika pred sedéčimi s tebom navküpe. Ár vsáki, ki se zvisi, ponizi se; i ki se ponizi, zvisi se.

Za delavce i delodajalce.

Ar se je opazilo, da odhajajo v Nemčijo, Francijo itd. delavci, šteri so že tü sklenoli pogodbo i njim ta še ne potekla, je kr. banska uprava v Ljubljani odredila sledeče:

1) Pogodbe sklenjene med gospodari i posli za 1 celo leto, se morajo vpisati v poselsko knižico: pri tem je točno označiti začetek i konec službenoga razmerja.

2) Pogodbo kak tüdi njen vpis v poselsko knižico mora vidirati pristojni občinski urad, ki mora od prijavljenih poselskih pogodb voditi poseben seznam i

3) v vseh tiskovinaj, ki jih morajo občine ispuniti stranki v svrhu dobave potnoga lista za odhod na sezonsko delo v inozemstvo mora biti tüdi navedeno, ali ne prosilec vezan s še valanov poselskov pogodbo v tuzemstvi.

Te odredbe so taki valane.

Novo otvorjeno.

Cenjenomi občinstvi naznanjam, da otvorim s 1. oktobrom v Murskoj Soboti v Maloj Kaniži št. 48. trgovino pohištva lastnih izdelkov. Cenjeno občinstvo naj blagvoli si ogledati blago i cene. Za obilen obisk se priporoča ŽELEZINGER KONRAD mižarstvo v Maribori prodajalna v M. Soboti.

Kmečka zveza za kmečke haske.

III. Vode.

a) **Uravnava vod i melijoracije.** Ozemle zdašnjega inšpektorata Maribor je bilo iz nacionalnih razlogov tako zanemarjeno; posebi za uravnavo rek, potokov i hudournikov kak tudi za melijoracije se je od avstrijske državne i štajerske deželne uprave včinilo jako malo. Nekaj začnjenih del je pretrgala vojna. Šele bivša mariborska oblastna samouprava je začnola s sistematičnim delom. Zato prosimo, da banska uprava opomene ministrstvo v Beogradu, da so na državnih rekaj celo že obstoječi objekti, posebi na Dravi, v nevarnosti. Dale prosimo, da banska uprava nadaljuje brezpogojno potrebno regulacijo Pesnice, Dravinje, Savinje, Mislinje, Ščavnice, Mure i posveti svojo skrb tudi potrebnim melijoracijam v močvirnatih naših krajinah i hudournikom. Dokeč se ne bi moglo najti investicijsko posojilo, naj se vstavi za to prepotrebne investicije primerna šuma v redni banovinski proračun.

b) Vnogi naši kraji ob najmenšoj susi sploh nemajo vode, vnogi majo jako slabo, naravnost nezdravo vodo. Prosimo, da banovinska uprava posveti tomu ljudskom zlu svojo pažnjo i potom vodovodov naše kraje dvigne na stanje, kak je na ozemli bivše Kranjske.

Pošta upravnosti.

Miholič Leopold, Vadarci. S 15 Din ste plačali Marijin list, Kalendar do bite brezplačno. 5 Din ste više poslali, to se vračuna za naročnino novega leta. **Polanec Ludvik, Vučagomila.** Tisto pomoč dobijo samo sirote od ministerstva socijalne politike ali od banovine, če s siromaškim svedočanstvom to prosi občina. **Herc Alojz, Vidonci III.** Brat Anton ne je plačao Novin, zato smo njemi mogli staviti. Ar se more vse proti plačuvati, se na porgo ne more pošilati. **Ščančar Jožef, Stolzenfeld.** Novin ne smo stavili. Mogli so se na pošti zgubiti. Cipoti smo ne poslali, ar smo ga ne poznali. Zdaj njemi pošlemo, gda znamo, ka ste Vi z njim. **Ropoša Jožef, G. Lendava.** Vam pošilamo 96 Marijinih listov. Nekak so se zmotili v tiskarni. **Halas Ana, Chicago.** Z zahvalnostjo sprejeli dopis od društva „Jezero“. Objavi se v Novinaj. Za kalendar je prišlo prekesno. **Zelko Štefan, Vieiderenbach.** 20 Din plačajte i te dobite do 1. nov. Novine, Marijin list i Kalendar.

Gospodarstvo

Pravilno gnojenje s kompostom.

Dnešnji slab gospodarski položaj nam dava vsem kmetovalcom misli, kak bi si mogli pomagati, da bi meli več haska.

Pri gnojenji travnikov se dosta greši. Gospodar odpela prah i pleve, štere so spadnole od mašina v súhom stánji na travnik, repno nat, tikvi i druge odpadke od šterih nema travnik nikšega haska.

Za travnike je najbolši kompost, napravi se iz zemle i gnoja. Iz gošče pripelamo voz zemle i med tisto zemlo pomešamo štalski gnoj i druge odpadke. To poljemo z gnojšnicov. Tak dobimo dober kompost za travnike i gorice, pa kem več ga napravimo, tem bolše je.

Nigdar se ne priporoča voziti gnojšnico na travnike, ar po gnojšnici drobna trava prejde, raste pa po njoj slaba velika trava i če v jesen zaličamo travnike z gnojšnicov, se to ščista nikaj ne pozna, ar njene redilne snovi odidejo pregloboko v zemlo.

Priporoča se pa gnojšnica za zalevanje komposta i za druge gospodarske reči: naprliko za krumpiše, kukorco, repo, zelje itd.

To bi bilo prav dobro, če bi naši travniki dobili kompost konči vsako 6 leto i to v jesenskom časi i med temi 6 leti ednok superfosfat.

Po takšem postopanju bi bila krma dosta bole hasnovita i z menšov količinov polaganja bi se živila redila prav dobro.

Resolucije gospodarskoga kongresa v Belgradu. Poročali smo že, da se je v Belgradu pred nedavnim vršo kongres gospodarskih organizacij. Na kongresi se je govorilo od žmetnoga gospodarskoga položaja. Sprejete so bile tudi resolucije, ki govorijo od toga, kak bi se gospodarsko stanje zbolšalo. Resolucije predvsem zahtevajo, da se olejšajo bremena občinam i da se vpela v gospodarstvo samouprav šparanje.

Cene:

Penezi (25. septem.): dolar Din 56—, Argentinski peso Din. 21, šiling Din. 7.90, lira Din. 2.90, pengő Din. 9.80, marka Din. 13.37, uruguajski peso Din. 50, frank Din. 2.20.

Živilina: biki, junci i telice Din. 7—8 (jako debeli Din. 9), krave Din. 3—5, teoci Din. 14—15—, svinje Din. 14—.

Zrnje: pšenica Din. 140; žito Din. 120; oves Din. 130, kukorca Din. 130, krumpli Din. 40, ajdina Din. 130, proso Din. 120, lenovo seme 300, novi grah črešnj. Din. 250, mešani Din. 200.

Hirdetmény.

A soproni kir. törvényszék közötti teszi, hogy Micheller István fertőhomoki lakós felperesnek — Micheller Istvánné Pelosi Erzsébet alperes ellen házasság felbontása iránt indított perében a peresfelek békéltetésére és ennek sikertelensége esetén az érdemi tárgyalásra határnapot tűzött és felhívta a feleket, hogy **1930 évi október hó 8. napján 10 órakor** hivatalos helyiségében (Lackner utca 5. sz. I. em. 56 ajtósáám alatt jelenjenek meg, egyszersmind pedig Micheller Istvánné Pelosi Erzsébet alperes részére, akinek tartózkodási helye ismeretlen, ügygondnokul dr. Leicht József ügyvédet nevezte ki.

A bíróság felhívja az alperest, hogy a fent megjelölt határnapon és itásban meghatalmazott ügyvéd által jelenjen meg, mert ellenkező esetben az ügygondnok fog helyette eljárni.

Sopron, 1930 évi augusztus hó 23. àn, Domokos Sándor s. k. kir. tszéki tan. elnök.

A kiadmány hiteléül:
PRÁKOVSZKY íródaigazgató.

Odam hišo z vrtom

2 plüga njiv, 2 plüga loga.

Cena jako ugodna. 3

Lenart i Ana Runutti

v Trgi Sv. Lenart Slov. goricah št. 60.

Prva stalna najvekša i najfalejša

zaloga z

zidanimi pečmi

i ploščami
za štedilnike

**(Kachel für
Sparherd)**

raznovrstne kvalitete v

velkoj izbirji

se nahajajo

v trgovini galanterije i železnine

GUSTAV DITTRICH-a
v MURSKOJ SOBOTI.

Za naše male.

Botjak Matija:

Smrt — botra.

V kratkom časi je bio deseti brat razglašeni že za dobrega doktora. Poznali so ga že povsedi i je враčo največko gospodo. Gde je vido smrt pri petaj, je zvračo betežnika, gde je pa stala pri glavi, sam pravo, da nega pomoči. Za nekaj let je doktor že bogat gratao.

V tistem časi je zbezetežao eden stari kralj. Htro so poslali po vüčenoga doktora. Kralj njemi je obečao bogato plačo, či ga zvrači, ali ka da je smrt stala pri kralovoj glavi. Doktor hodi duže časa po sobi, naslednje pa si zmisli, kak bi znoro smrt. Pošepetne pove okolitoječim, naj hitro postelo obrnejo, tak da je te smrt stala pri kralovih nogaj. Doktor pa je pravo, lehko vas zvračim. Šče dnes te bolši.

VGanke.

Predzadnja številka. Rešitev je poslao samo Vogrin Štefan iz Rakičana. Dobri knigo z dvema pripovedkama.

Zadnja številka. Rešitev:

1. Človek obrača, Bog obrne.
2. Ravnatelj tiskarne.
3. Prepovedana vozna cesta.
4. Pridnost več velja, nego kup zlata.
5. 1. Koline. 2. Kolin. 3. Koli. 4. Kol. 5. Ko. 6. K.

Nove vganke:

1.

r				
sr				
no	sa	ce		
tg	ol	če	rj	ra
us	ep	do		
iz				
e				

 Poslala Sreš Katica, Bratoniči.
2. Kelko krav je mogoči eden pastir pasti?
3. Ka je Bog prle stvoro: jajce ali pišče?
4. Hiša ga ma, Bog ga pa nema. Koga? Vse tri je poslao Botjak M. Petanci.

5.

ho					
od	či				
sta	se	r			
mo	š				
če					
po	ti				
ra	se	d			
po	mla	češ	ti	tru	di

 Slovenski pregovor.

Nevolna smrt odide. Kda je prišeo deseti brat od krala ga primle za roko njegova botra, štera ga je pred dverami čakala. Gnala ga je s seov. Prišla sta v čuden ograček, v šterom ne bilo drevja pa ne trave, nego samo grede, na šterih so gorele sveče, različno duge. Tü pravi smrt, desetomi brati: „Glej to so sveče ljudi, štere kažejo dugost njüvoga živlenja. Ta duga sveča je tvoja, ona štera vgasuje je pa kralova, šteroga si ti ozdravo preti mojo voli. Zdaj vama morem zminiti sveči, ti dobiš kralovo, on pa tvojo.“ Doktor jo je proso za odpuščenje, ali ne se dala nikak preprositi. Telko šče njemi dala časa, da je na zemli opravo svoje posle, zatem pa je prišla po njega, i ga vzela s seov za vsigdar.

Od tistoga časa pa se smrt več ne prikazala človečim očam, liki hodi šče dnesden nevidno med nami.

6.
Valentin Dacer
Sv. Janž
- Ka je te mož?
Poslala Celec Irma, M. Sobota.
- Za nagrado damo povest: Božji mejniki.

Za smeh.

Župnik krega Frančka pijančka: „Pijača ti krajša živlenje!“ — Franček: — „Gospod župnik, to čisto nika ne škodi. Zdaj vse po dvojno vidi, pa se vse sküp zednači!“

Dva delavca sta sklenila postati abstinenti. Vendar pa sta v slučaji betega štela meti doma steklenico žganice. Ze za tri dni eden izmed njiju ne mogeo več zdržati, zato je pravo, da je betežen. — „Je že prekesno, lübi Gregor,“ se je drugi delavec oglaso, „jaz sem bio betežen že včeraj.“

Zobe si brüsijo. Deklica je prišla z dežele v mesto slüžit. Gospa jo je poslala zvat gospoda k obedu. Gospod si je ravno prao zobe, ka pa deklica šče nikdar ne videla. Kda je prišla nazaj, je odgovorila gospoj: „Gospod se že pripravlajo, si že zobe brüsijo za obed.“

AGRARNE ZADEVE

Vabilo na zvünredni občni zbor
Agrarne zadruge v Črensovcih.

Agrarna zadruga za dravsko i savsko reg. z. z. n. z. v Črensovcih vabi svoje kotrige na zvünredni občni zbor, ki se bo vršo 5. maja v nedelo ob 11 vüri (edenajsetoj vüri) predpoldnom v Črensovcih v Našem Do-

mi s sledečim dnevnim redom:

1. Sprememba pravil.
2. Odločba za odkup veleposestniške zemle grofice Marije Zichy v Beltincih i grofa Szapary Ladislava v M. Soboti.

3. Slučajnosti.

Če bi te občni zbor ob napovedanom časi ne bio sklepčen, se vrši pol vüre kesnej na istom mestu i z istim dnevnim redom drugi občni zbor, šteri bo valano sklepao ne gledeč na število navzočih kotrig.

Ar se bo gučalo od važnih stvari, se pozavlejo vse kotrige, ki maju agrarno zemlo na beltinskom i sobočkom veleposestvi, da brezpogojno pridejo, kakšteč slabo vreme bi bilo.

*

Antolovič M. Miklavec 13.

Samo kotrigam smemo dati posojilo. Vi neste, zato vam ne smemo.

Odrančarje.

Nekak vam je bobnjati dao iz Odranec, ka de agrarna zemla tam tak tržena, kak je država plačala Madjarom. Ta trditev ne drži. Nišče ne ve ešče, kakši de zakon. Zato naprej nišče kaj takšega ne more trditi. Beltinskoga veleposestva se pa ščista nikaj ne tiče tista pogodba, ka jo je naša država sklenola v Hagi i Parizi z Madjari, zato ka je grofica naša državlanka i njena zemla neje madjarska, nego Jugoslovanska zemla. Ki ne razmi teh reči, naj si ne brusi pri njih jezika.

Kda bo agrarni zakon?

Po mednarodnoj pogodbi, štero je letos podpisala naša država v Hagi i Parizi, more do 20. julija l. 1931. agrarni zakon že razglašen biti. Tak nas loči od agrarnoga zakona samo ešče devet mesecov.

Pitajo nas: Jeli more zgubiti agrarno zemlo, ki jo v teh 9 mesecaj ne kupi, nego čaka agrarni zakon? Ki jo sam dela i ma živinče, je ne more zgubiti, ar zakon to prepove. Ki je pa sam ne dela, ali nema živinčeta, gda bí jo lehko meo, jo zgubi, čeravno bi jo kupo, če to zve oblast. To je odgovor.

Priziv kmetijskoga odbora od Lipa.

Kmetijski odbor občine Lipa je vložio priziv proti razmeritvi zemle. To pa zato, ar ne ve se po koga deli, je več siromakov porinjenih na najslabšo zemlo, več bogatejših ljudi, kak na priliko župan, šteri ma mlatišnico i dosta zaslubi žnjov, ostarjaš i drugi bogatejši pa na najbolšo zemlo. Tri table je bolše zemle, sem naj pridejo kak je inžener tudi povedao, tisti agrarni interesentje, šteri nema nikaj svojega ali pa šteri maju najmenje svojega. Tak je pravica i ta pravica se ne sme od nikoga kršiti. Kmetijski odbor pod Lipov je vreden hvale za svoj odločen nastop.

JEDINI SLOVENSKI ZAVOD BREZ TÜJEGA KAPITALA JE VZAJEMNA ZAVAROVALNICA v LJUBLJANI, Dunajska cesta 17.

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti ognji: a) za raznovrstne izdelane stavbe kak tudi stavbe med časom zidanja, b) vse gibajoče blago, pohištvo, zvone i spodobno; c) polske pridelke, zrnje i krmo.
2. Zvone glaže proti razpoki i prelomi.
3. Sprejema v živlenskom oddelki zavarovanje na doživetje i smrt, dečinski herb, dale penzijska i lüdska zavarovanja v vseh spremembaj.

Zastopniki v vseh mestih i faraj. Glavno zastopstvo za Slovensko Krajino pri upravi NOVIN v ČRENOVCIH, šter potom svojih širitev i drugih pomočnikov, številnih imena bomo objavili, ide vsem na roko. Javite se pri njoj i dobite vsa pojasnila brezplačno!

ZAVEDNI KMETJE, OBRTNIKI TRGOVCI i DELAVCI NALAGAJO SVOJE PRIŠPARANE PENEZE VARNO

pri KMEČKOJ POSOJILNICI v MURSKOJ SOBOTI.

CERKVENA CESTA ŠT. 5.

ČEK. RAČ. 15229.

V LASTNOJ HIŠI (PREK OD BIROVIJE.)

KMETJE TA KASA JE VAŠA, ZATO SE JE POSLÜŽIJTE I JO TUDI PRIPOROČAJTE DRÜGIM. HRANILNE, VLOGE SPREJEMA OD VSAKOGA NA HRANILNE KNIŽICE ALI TEKOČI RAČUN INO JE OBRESTUJE NAJBOLŠE. — HRANILNE VLOGE ZNAŠAO DOZDAJ PREK 5,500.000 DIN. STANJA POLEG LASTNE HIŠE DO 50,000.000 DIN. POSOJILA DAVLE NA POROKE (KEZEŠE), TABULACIJO I TUDI NA TEKOČI RAČUN NA VEČ LET, NA DUŽNA PISMA, PO NAJNIŽIŠOJ OBRESTNOJ MERI. — RENTNI DAVEK OD PENEZ PLAČA POSOJILNICA SAMA. — KMETJE, OBRTNIKI, TRGOVCI I DELAVCI, NE SMETE SE SPOZABITI S TE KASE, ŠTERA PODPIRA V STISKI NAŠE LÜDSTVO. — PRIDITE V SVOJ DOM, KDE TE POSLÜŽENI PO SVOJOJ VOLI.

Razglas.

Občinski trgovski prostori v obč. hiši 66/a v Šalovcih se z vsemi pritkinami — dne 30. sept. 1930. predpoldnom ob 10 vuri na lici mesta oddajo **na javnoj dražbi** v zakup za dobo 5 let od 1. aprila 1931. do 31. marca 1936.

Izklicna cena 2800 — Din.

Reflektanti morajo vložiti pred dražbov 5000. — kavcije i zvün toga z merodajnimi (verodostojnimi) svedočanstvi dokazati, da so premožne osebe.

Dražbeni pogoji so na razpolago i na ogled vsaki čas pri občinskem župani.

Za občino:

1 ŽUPANEK obč. župan.

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

ŠTEFAN LAZAR:

KRALJICA ESTERA.

Povest po zgodbi iz Sv. pisma.

— Počakal je na priliko, ko je bil kralj dobro razpoložen in mu je ob tej priliki dejal: „Biva en narod, ki se je naselil v vseh pokrajinah tvoje države: ta narod se po zakonu loči od vseh drugih narodnosti in se ne drži kraljevih ukazov, zato je za kralja škodljivo, ako ga pusti tako živeti. Ako kralj želi, se naj izda naredba, da se ta narod uniči in jaz dam zakladničarjem za kraljevo zakladnico desetisoč kikkarjev srebra . . .

Iz oči kraljice Estere so švigale strele.

— Kralj je videl v besedah Agageusa Amana zvestobo, obdaril ga je in dejal: „Srebro, ki ga obljubljaš, naj bo tvoje, ravno tako tudi ljudstvo; delaj z njim, kar hočeš.“ In Aman je poklical kraljeve pisarje in je dal napisati to naredbo, zapečatil jo je s prstanom, ki mu ga je kralj podaril in jo je potom selov poslal vsem vladarjem in kraljevim namestnikom. Zakaj neki je storil to hudobni Aman?

Povedali so mu.

Norec se je zamislil, potem pa mu je v očeh zagorelo nekaj strahotnega.

— Moja zanjka je gotova! — se je hripavo smejal. — Sedaj ne izprašujte ničesar . . . jutri ko stvar bolj premislim . . . Aman je izgubljen!

Tako je govoril, da je vzbudil v njihovih dušah upanje.

— Kraljica! Idi h kralju, toda le takrat, ko ti bom rekel i ga z Amanom vred povabi v Žensko hišo, na prijazno gostijo in med pojedino jaz odločim Amanovo usodo . . .

Kraljica se je žalostno smejala.

Kako bi mogla iti pred kralja, ko je minulo že trideset dni, odkar me po maršalih ni dal klicati pred svoje obliče!

— Amanova roka!

— Kralj obiskuje sedaj Amfalo, kateri je v zadnjem delu palače odredil ločno stanovanje . . .

Oči so ji postale meglene od болi.

— Zatri bol . . . in idi h kralju. Res, da brez klicanja ne sme nikdo pred njega, ker je v zakonu, da naj vsakega takega ubijejo, ako se ga kralj ne dotakne z zlato palico . . . Smrtna igra. Toda vseeno pojdi!

Mardohejev obraz se je zasvetil.

— Zdi se mi, ko da mi nekaj pravi, Hadassa, da si radi sedanjih težkih časov bila od Boga dvignjena na kraljičin prestol! Neki glas v notranjosti mi pravi, da ti rešiš in pred svetom povišaš Izraela . . . Moja sestra si in tresem se za twojo srečo, vendar pa ti rečem: stori, kakor je reklo Artembares, ker on v resnici pozna človeka in nagnenja duše. Kserksov ukaz pravi, da se naj vsak Jud umori! Ali pa misliš, da ostaneš ti, ko Agageus Aman slutti, da si Juđinja misliš, da ostaneš pri življenu?

— Da! — je zaklical norec. — Pred dnevi je Aman na kraljevi gostiji dejal, da si tako lepa, ko da bi se rodila iz onih tisoč melodij, ki so vzklile v Gileadu v dolini svetega Jordana. Ve! In Kserksov ni razumel očitega namiga . . .

Osupnili so.

— Mardohej rada umrjem za tebe in za svoje . . . — je dejala kraljica žalostno. Potem pa se je odločno, kakor prerojena dvignila. — Pojdi, Mar-

dohej in zberi Jude skupaj in molite za mene! Isto storim tudi jaz s prijateljicami in potem grem h!kralju (dasi je to proti zakonu), četudi bom morala umreti!

In tako se je zgodilo. Tri dni katere ni jedla ne pila, ravnotako tudi prijateljice ne, marveč so molile k močnemu Gospodu, ki je ustvaril mesec in zvezde, da bi po noči vladale.

XXIV.

Sivi baldahin.

Napočil je tretji dan. Estera se je oblekla v kraljevo obleko in se je ustavila v notranjem dvoru kraljeve hiše.

Kralj je sedel v državnem prestolu pod sivim baldohinom in Agageus Aman mu je dvorjanil. Tako sta se potopila v razgovor, da nista opazila, ko je kraljica Estera vstopila s Fajdimo in s spremljevalkami, ki so držale pakljače.

Aman jo je zagledal.

— Kraljica!

Kserkses je debelo gledal. Medtem je Estera pristopila po preprogi, ki je bila vredna miljone, do zlate ograje, ki je stopničasti prestol ločila od zemeljskega sveta. Ustavila se je, da bi padla na kolena, toda Kserkses je zagrmel nad njo:

— Ali sem te klical?

Razsrnil se je.

— Veličanstvo . . . kralj . . .

Drugega ni spravila iz sebe. Le dolge, svilnato-mehke trepalnice so se premikale. Gledala je Dovijevskega sina. Potem je pritisnila roko na srce, noge so ji klecnile in se je onesvestila od pogleda strašnih Kerksevih oči.

— Estera!

Fajdime in spremljevalke so ujele onesveščeno telo.

— Estera!

Kralj se je ustrašil in skočil s prestola.

— Visokega duhevna!

Stopil je izpod baldahima in je hitel po stopnicah navzdol. Črni stražnik je odpril vrata ograje.

— Kraljica Estera! — je zajavkal Kserkses. — Kaj se ti je zgodilo?

— Umrje . . . — je šepetal Fajdime. — Usmiljenje, kralj!

— Vraža!! — je klical Kserkses, tako da so se od njegovega glasu stresla barvana okna. — Takoj!

— Veliki duheven je prisopel.

— Pomagaj!

Kraljica glava je počivala v Fajdiminem načrtu. Kralj je ves bled stal. Vraž je pokleknil in je držal močen balzam pred obraz onesveščene.

Tih jok. Pretresajoči vdih. Aman je z divjim pogledom stal nad stopnicami in je strmel v vraža, da bi je ne obudil . . .

Kraljica se ni zganila. Iz lepega obraza je izginilo življenje. Kserkses je zakričal:

— Umrje!

— Pomagaj, kralj! — je prosil duhoven. — Bogovi nočejo, da bi oživel.

Kaj naj storim?! — je še bolj obledel kralj. — Re-ci! . . .

— Dotakni se je z zlato palico! — je zaklical skoraj ukazovaje vraž. — Hitro!

Kserkses se je z zlato palico milosti in življenga dotaknil omedlele kraljice.

In zgodilo se je čudo.

Na mrtvem obrazu se je prikazala bleda rudečica; vzdihnila je in odprla sanjave oči. (Dale).